

PÁZMÁNY BÖLCS-ÉSZ IRODALOMVERSENY

2024/2025

A szóbeli döntő feladatai

1. A kortárs magyar líra népszerűsítése – Projektismertetés (4 perc)

Az *év versei – 2022* című versantológia insta-kampánya és a versfilmed elkészítése után egy, a kortárs líra középiskolai népszerűsítését segítő projekt tervét kell kidolgoznod, és a döntőben röviden prezentálnod.

A középiskolai irodalomtanításban viszonylag kevés idő jut arra, hogy a diákok megismerkedjenek a kortárs irodalommal, azon belül is a kortárs lírával, pedig az élő irodalom felől olvasva a klasszikus művek is új oldalukról mutatkoznak meg. Gondold át, hogy **te milyen** tanórai, tanórákon átívelő vagy akár tanórán kívüli **projektfeladatokkal segítenéd elő, hogy a kortárs magyar líra alkotásaival értő kapcsolatba kerüljenek a tanulók!** A döntőben 4 perc áll majd a rendelkezésedre, hogy diasoros prezentáció (pl. PPT, Prezi, Canva vagy más alkalmazással készítve) vagy infografika segítségével bemutasd az elképzelésedet, és meggyőzd egy közoktatási vitafórum résztvevőit (vagyis a zsűri tagjait) saját projektetted hasznosságáról, újszerűségéről és hatékonyságáról. A projektbe természetesen az insta-kampány és a versfilm ötletét is beveheted, és a prezentációdba is tehetsz be a saját alkotásaidból képet / videórészletet.

Saját koncepciód kialakításában segítségedre lehetnek az alábbi szempontok:

- Kik tartoznak a projekt célközönségéhez? (pl. néhány kiválasztott diák, egy fakultációs csoport, egy osztály, egy évfolyam, több évfolyam, az egész iskola, több iskola, egy tankerület stb.)
- Körülbelül hány kortárs vers képezné a projekt alapját? (pl. néhány kortárs vers, egy versciklus, egy kötet, egy antológia, egy vagy több kortárs költő életműve stb.)
- Hogyan motiválnád a diákokat a projektben való részvételre?
- Milyen projektfeladatokat adnál a diákoknak?
- Mennyi idő alatt és milyen lépésekben tartod megvalósíthatónak a projektet?
- Párosul-e alkotómunkával a projekt, és ha igen, milyen jellegű alkotásokat készítenek majd a diákok? (pl. nyomtatott, digitális, írott, hangzó, képi, mozgóképes, multimédiás, esetleg ezek kombinációja stb.)
- Szerepel-e a projekttervedben a mesterséges intelligenciával való közös munka (pl. használsz-e, illetve használhatnak-e a diákok szöveg-, kép- vagy zenegeneráló alkalmazást)?
- Az esetlegesen elkészülő alkotások kaphatnak-e, illetve milyen szerepet kaphatnak az irodalomórán?

2. Az Oidipusz-átdolgozás fogadtatása – Szituációs feladatok (2 x 3 perc)

Az igazgató meggyőzése és egy sikeres próbafolyamat után a színház végül műsorára tűzte az Oidipusz-átíratot. Képzeld el, hogy éppen most ért véget a bemutató előadás: a nézők a kabátjaikért állnak sorban a ruhatári pultoknál, miközben **két ismert színikritikus heves vitába bonyolódik egymással, mert az egyikük zseniálisnak, a másik viszont teljességgel elhibázottnak tartja az átdolgozást.** Mindkettőjüknek határozott véleménye van, melyet szakmai érvekkel igyekeznek alátámasztani.

Ebben a kétrészes szituációban 3 percig az egyik, majd 3 percig a másik színikritikust kell alakítanod. (Vagyis most nem a rendező szerepét játszod.) Vitázni a zsűri egyik tagjával fogsz (ő játssza majd el azt a színikritikust, aki nem ért veled egyet.) A feladatra való felkészülésnél érdemes lesz a 2. forduló 2. feladatában készített színházi forgatókönyvet kritikus szemmel újraolvasnod, és számba vened saját rendezői koncepciód erősségeit és gyengéit, hogy mindkét vitahelyzetben legyenek érveid.

3. Álhírek – Szövegalkotási feladat (kb. 60 perc)

Kreatív **szövegalkotási feladat az álhírek témakörében.** Ez egy „meglepetés feladat”: részletes ismertetésére csak a döntőben kerül sor. Ráhangelődésként olvasd el Örkény István *Hírek és álhírek*, valamint *Az óbudai ikrek* című egyperces-ciklusait:

Örkény István

HÍREK ÉS ÁLHÍREK

Szenvedélyes hírlapolvasó vagyok. Reggelente örömmel veszem kézbe a friss újságot, és átolvasom elejétől végig. Minek szól ez az érdeklődés? Mindannak, ami tegnap óta történt, az öt világrész eseményeinek. Minthogy ezt a kívánságot százmilliók osztják, kialakult egy mindent behálózó hírszolgálati szervezet.

Kábelek, riporterek, képtávírók, tetsztárok, szerkesztőségek, nyomdák ontják az érdekesnél érdekesebb híreket. Mindez óriási összegeket emészt föl. A minap rájöttem, hogy erre semmi szükség.

Hogyan született meg bennem ez a felismerés?

Egy hónapot töltöttem külföldön. Hamarosan hiányozni kezdett a reggeli újságot olvasás. A második hét végén kezembe akadt egy régi pesti újság, melybe a villanyplatnit csomagoltuk. Kicsomagoltam, elolvastam. Olvasás közben azon kaptam magam, hogy a régi hírek ugyanolyan érdekesek, mint a frissek.

Ez a tapasztalat elgondolkoztatott. Ha a régi híryanagy sem unalmasabb, mint az új, akkor talán az sem fontos, hogy amit elolvasok, megtörtént-e, vagy sem. Lehetséges, hogy kíváncsiságom beéri álhírekkel is.

Próbát tettem. A próba sikerült. Az alábbiakban ismertetek néhány érdekes hírt, amelyet néhány óra leforgása alatt, minden különös fáradság nélkül, az ujjamból szoptam. Remélem, hogy ezek a meg nem történt események olvasóim kíváncsiságát is kielégítik. Ez igen nagy jelentőségű esemény lenne.

AZ ÖT VILÁGRÉSZ ESEMÉNYEI

BICIKLIZNI TANUL A PÁPA

A katolikus egyház feje, orvosi tanácsra, minden reggel körbekerékpározza a Szent Péter-székesegyház előtti hatalmas térséget. Útjára, orvosán kívül, csak hat svájci testőr kíséri el, akik erre az alkalomra a nehézkes sisak helyett fehér bukósisakot viselnek. Róma népe és a számos utas és zarándok térden állva nézi végig a szentatya reggeli testgyakorlását.

HALÁLT OKOZÓ RÓSEJBNI

Özv. Kovács Lőrincné óbudai nyugdíjas az este rósejbnit sütött vacsorára. Alighogy az elsőt megette, gyomrához kapott és meghalt. A boncolásnál a rósejbnin kívül egy csokor hóvirágot, egy OTP-kölcsönrel vásárolt KIJEV fényképezőgépet és a Rozsdatemető c. regényt találták meg az idős asszony gyomrában. Az orvosok véleménye szerint ezek az oda nem való tárgyak is szerepet játszhattak Kovácsné szerencsétlen halálában.

MAGYAR A VILÁGÚRBEN

Meg nem erősített hírek szerint Conrad százados, a Gemini IV. amerikai űrhajó másodpilótája magyar származású. Apja, akit Konrádnak hívtak, Szabadbattyánból vándorolt ki "a hárommillió koldus" Magyarországról. Conrad százados a légierőknél szolgált, ma is jól beszél magyarul, s hosszú úrutazása során a "Mon amour, mon amour, szívémben te vagy az úr" kezdetű régi magyar slágert dúdolta, melyet még édesapjától tanult.

MEGETTE A SAJÁT LÁBÁT

Mendelényi Géza, a Tej és Tejtermék Fölvásárló Központ előadója, kispesti háza kertjében csontig leette a húst saját bal lábáról. Tettének oka: hivatali bosszúságok.

ÚJFAJTA DINNYEBETEGSÉG

Reme Béláné, a kiskorpási Szabadság Termelőszövetkezet tagja, mára virradó éjjel halk jajgatásra ébredt. A lelkiismeretes növényápoló, a hang után sietve, a szövetkezet veteményesében egy nyöszörgő görögdinnyét talált, melyet a mentők még az éjszaka folyamán beszállítottak a járási kórházba.

Bodrogi főorvos, a sebészeti osztály vezetője lemondta tervezett jugoszláviai IBUSZ-utazását, amikor értesült róla, hogy a dinnye a téesz tulajdona. Valószínű, hogy műtetre kerül sor. A kórház telefonja állandóan szól, mert a környékbeli szövetkezetek érdeklődnek a beteg hogyléte felől.

GYÚJTÓ VAGY VALUTAÜZÉR

A bíróság ezer forint pénzbírságra ítélte Szederjesi Szabó József clevelandi illetőségű, magyar származású állampolgárt, aki a budapesti kapualjakban egy kofferre való "A lift működik" feliratú táblát lopkodott össze. Szabó azzal védekezett, hogy nem akart üzérkedni. A táblákat a saját céljaira szedte össze, mert maga is furcsaságokat gyűjt.

FELLENDÜLÉS A SPORTSZERIPARBAN

Tegnap nagy meglepetés érte a Dél-dunántúli Mélyfúró Vállalat tapasztalt olajkutatóit. Amikor a süttőlapockai fúrótoronnyal elérték a 2200 méteres mélységet, hirtelen erős gázömlést észleltek. A földgázkitörést azonban nem a várt kőolaj föltörése követte: olaj helyett töméntelen mennyiségű teniszcipők lövelltek az ég felé. A Duna Cipőgyár minőségi ellenőrei azonnal a helyszínre siettek, és megállapították, hogy a föld méhéből érkező teniszcipők teljesen megfelelnek az előírásnak. Remélhető, hogy a süttőlapockai leletből nemcsak a hazai piacot tudjuk ellátni, hanem eleget tehetünk egy afganisztáni külkereskedelmi megállapodásnak is.

FORRADALMI MEGMOZDULÁS PARAGUAYBAN

Asuncionban, az ország fővárosában, a zsoldját keveslő 3. páncélos hadosztály az elnöki palota elé vonult. Rövid lövöldözés után elkergették Lopez Burillót, a jobboldali, amerikai barát, reakciós beállítottságú elnököt, és a haladó gondolkozású Aurelio Lapazt ültették a helyére. Lapunk zártakor a város lakossága fáklós menettel ünnepli a reakció újabb kudarcát Dél-Amerikában.

ÚJABB FORRADALMI MEGMOZDULÁS PARAGUAYBAN

A zsoldjukat követelő paraguayi légiőrök egy ejtőernyős zászlóaljzat dobtak le az elnöki palota kertjébe. Sikerült is rövid lövöldözés után elkergetni Aurelio Lapaz amerikai barát, jobboldali beállítottságú elnököt, aki alig háromnegyed órát töltött hivatalában. Az új elnök a haladó gondolkozású Lopez Burillo, akinek győzelmét Asuncion lakossága fáklós menettel ünnepli, mely lapunk zártakor még tart.

*

Remélem, fenti álhírek teljesen kielégítik az olvasó szenzációéhségét. Ezzel egy csapásra fölöslegessé válna az egész hírközlő apparátus, a tetsztárok, ügynökségek, kábelek és képtávírók. Tömérdek pénzt takaríthatunk meg. Még a lapszerkesztőségek dolgozóit is szélnek ereszthetjük, mert e sorok írója szerény fizetségért vállalkozik rá, hogy a hazai sajtót ellássa érdekes, frissnek tűnő és hitelesnek látszó álhírekkel.

(Örkény István: *Egyperces novellák*, Budapest, Pesti szalon, 1993, 166–170.)
(A *Hírek és álhírek* filmadaptációja: https://www.youtube.com/watch?v=ceek5uK75_g)

Örkény István

AZ ÓBUDAI IKREK

ÚJSÁGHÍR

Világraszóló esemény történt az óbudai Kórház szülészeti osztályán. Egy gyári takarítónő, minden előképzettség nélkül, hármas ikreket hozott a világra, ráadásul olyanokat, akik a válluknál fogva össze vannak nőve. Ezzel a múlt század nagy szenzációja, a sziámi ikerpár le van pipálva, mert ők csak ketten voltak, ezzel szemben az óbudaiak, a magyar anyák örök dicsőségére, hárman.

A kórházat valósággal megrohmozták az érdeklődők. Virágokkal, ajándékokkal és jókívánságokkal halmozták el az anyát, aki - gyermekeivel együtt - a legjobb egészségnek örvend.

TELEVÍZIÓ

Az óbudai hármas ikrek születése alkalmából a Televízió megszakította adását, közölte nézőivel a hírt, majd bemutatta az óbudai Víztoronyt, valamint az ugyancsak óbudai szennyvízderítőt, melynek építése zavartalanul folyik.

A szpíker óva intette a nézőket a szertelen örömkítőreésektől, és nyugalomra intette az ország lakosságát.

NYILATKOZAT

Mindazoknak, akik három összenőtt fiam születésekor szerencsét kívántak, vagy valamilyen ajándékkal kedveskedtek, ezúton mondok köszönetet. Firbejsz Lajosné.

ORVOSI SZAKVÉLEMÉNY

Az ún. "óbudai ikrek" világrajövetele sok szóbeszédre adott alkalmat. Itt-ott már négy vagy több gyerekről beszélnek. E nacionalista hírveréssel szemben mi, a szüléset dolgozói állampolgári kötelességünknek tartjuk, hogy tiszta vizet öntsünk a pohárba. Tény és való, hogy három összenőtt gyerek jött a világra, de ez nem olyan nagy dolog, előfordulhat a Szovjetunióban vagy más szocialista országban is. Úgy kell őket elképzelni, mint amikor valakinek kártyázás közben három bubi van a kezében, azzal a különbséggel, hogy ezek a bubik össze vannak nőve. Egyébként a szülészeti osztályon senki se bátorította az anyát ilyen extravagáns szülésre.

A jövőben minálunk továbbra is teljesen normális, szingli gyerekek fognak születni.

KORMÁNYNYILATKOZAT

Illetékes helyen leszögezték, hogy az óbudai ikrekről szóló híreket rosszindulattal eltúlozták. A kormány bizottságot nevezett ki, s ez megállapította, hogy Óbudán nem hármas ikrek születtek, hanem csak egy normális fiúgyerek, akinek a vállához egy másik normális fiúnak a fele van hozzánőve. Ebben nincs semmi rendkívüli, tehát a kormány politikája nem változik, tovább építjük a Budapest-bécsi autópályát, és hívek maradunk szövetségeseinkhez.

BARÁTI BESZÉLGETÉS

Az Országos Nőszövetség meghívta Firbejsz Lajosnét annak tisztázására, hogy voltaképpen hány fiúgyermeknek adott ő életet.

A hangulatos uzsonna az esti órákig elhúzódott, mert Firbejszné - érthető anyai elfogultságával - csak hosszas magyarázgatás és rábeszélés után volt hajlandó elismerni, hogy egész életében kettős látásban szenvedett. De aztán már ő maga nevetett a legjobban rajta, hogy nemcsak gyermekeit látja duplán, hanem a Gellérthegyet is, és azt hitte, hogy Magyarországon két Nőszövetség, sőt, két párt létezik.

LEVÉL A SZERKESZTŐHÖZ

Másfél gyerekes anya vagyok. Miért kívánják, hogy két villamosbérletet vásároljak, és miért kell dupla mennyiségben beszereznem a gimnáziumi tankönyveket, amikor nekem nem két, hanem csak másfél fiam van? És miért nem gyártanak fél konyakos meggyet a fél fiam számára, aki pedig él-hal érte?

VÉGZÉS

Egyetemi fölvételi kérvényét elutasítjuk, mert eddigi tanulmányai, valamint a fölvételi vizsga eredményei azzal a veszéllyel fenyegetnek, hogy rendkívüli képességeivel kisebbségi érzést ébresztene azokban az átlagos hallgatókban, akiknek csak egy darab agyuk van.

A RENDŐRSÉG KÖZLEMÉNYE

Óbudai lakásáról elkeseredett hangulatban távozott és azóta nem adott hírt magáról egy húszéves férfi. Személyleírása: Fél szeme: kék, fél fogsora: ép, arca: szabályos félkör. Különös ismertetőjele: a másik fele hiányzik.

APRÓHIRDETÉS

Normális megjelenésű, átlagos gondolkozású, sokat csalódott fiatalember két testvére elvesztése után olyan fiatal lány ismeretségét keresi, aki szokványos érzelmeit szokványos érzelmekkel viszonzná. Jelige: "Csak semmi feltűnés."

(Örkény István: *Egyperces novellák*, Budapest, Pesti szalon, 1993, 246–249.)

Eredményes felkészülést és jó versenyzést kívánunk!

a Pázmány Bölcs-Ész Irodalomverseny szervezői